

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૭૭૦/૧૯૯૫

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.વાય. કોગજે

સહિ/-

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી સમીર જે. દવે

સહિ/-

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા.	ના.

=====

સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત

વિરુદ્ધ

ઉસ્માનભાઈ ભાભાભાઈ અને અન્ય

=====

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ માટે વિદ્વાન એપીપી શ્રી એલ. બી. ડાભી

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧,૧૦,૧૧,૧૨,૧૩,૨,૪,૫,૬,૭,૮,૯ માટે
જામીનલાયક વોરંટની બજવણી થયેલ છે

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧,૧૦,૧૧,૧૨,૧૩,૨,૪,૫,૬,૭,૮,૯ માટે
વિદ્વાન વકીલ શ્રી બી એમ માગુકિયા (૪૩૭)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧,૧૦,૧૧,૧૨,૧૩,૨,૪,૫,૬,૭,૮,૯ માટે વિદ્વાન
વકીલ સુશ્રી બેલા એ પ્રજાપતિ (૧૯૪૬)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૩ માટે બજવણી ન થયેલ, અવસાન પામેલ (N)

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.વાય. કોગજે

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી સમીર જે. દવે

તારીખ: ૨૭/૦૨/૨૦૨૫

મૌખિક ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.વાય. કોગજે દ્વારા)

૧. વર્તમાન અપીલ રાજ્ય દ્વારા ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતા, ૧૯૭૩ ની કલમ ૩૭૮ હેઠળ એડિશનલ સેશન્સ જજ, ભાવનગર દ્વારા સેશન્સ કેસ નં. ૫૦/૧૯૯૪ માં પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૦૪.૦૫.૧૯૯૫ ના નિર્દોષ છુટકારાના ચુકાદા અને હુકમ સામે દાખલ કરવામાં આવી છે. વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા, સેશન્સ કોર્ટે પ્રતિવાદીઓ-આરોપીઓને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૪૯ સાથે વાંચતા કલમ ૧૪૭, ૧૪૮, ૩૦૨ અને બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૧૩૫ હેઠળના ગુના માટે નિર્દોષ છોડી દીધા હતા.

૨. એ નોંધવું જરૂરી છે કે સામાવાળા નં. ૧; ઉસ્માનભાઈ ભાભાભાઈનું તારીખ ૦૬.૦૬.૨૦૨૪ ના મરણના પ્રમાણપત્ર મુજબ ૦૮.૦૭.૨૦૨૦ ના રોજ અવસાન થયું છે, સામાવાળા નં. ૩; ફતુભાઈ મામદભાઈનું તારીખ ૦૬.૦૬.૨૦૨૪ ના મરણના પ્રમાણપત્ર મુજબ ૧૧.૦૩.૨૦૧૨ ના રોજ અવસાન થયું છે, સામાવાળા નં. ૬; દિનમહમદ રજાકભાઈનું તારીખ ૨૭.૦૨.૨૦૨૩ ના મરણના પ્રમાણપત્ર મુજબ ૨૦.૧૨.૨૦૨૨ ના રોજ અવસાન થયું છે, અને સામાવાળા નં. ૮; નાનુભાઈ ગુલમહમદભાઈનું તારીખ

૦૩.૦૫.૨૦૧૭ ના મરણના પ્રમાણપત્ર મુજબ ૨૭.૦૪.૨૦૧૭ ના રોજ અવસાન થયું છે. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, વર્તમાન ક્રિમિનલ અપીલ, જ્યાં સુધી તે સામાવાળા-આરોપી નં. ૧, ૩, ૬ અને ૮ ને સંબંધિત છે, ત્યાં સુધી એબેટ (૨૬) થયેલ ગણાશે.

૩. કેસની ટૂંકી હકીકતો એવી છે કે તારીખ ૧૭-૧૦-૧૯૯૩ ના રોજ, ભાવનગર જિલ્લાના પાલીતાણામાં, તમામ આરોપીઓએ પરષોત્તમ લવજીભાઈ અને ભૂપત લવજીભાઈની હત્યા કરવાના સામાન્ય ઇરાદાથી ગેરકાયદેસર મંડળી રચી હતી. આરોપી નં. ૧, ૩, ૯ અને ૧૦ કુહાડીથી સજ્જ હતા, આરોપી નં. ૨, ૪, ૬, ૭ અને ૧૩ લોખંડની પાઈપ ધરાવતા હતા, આરોપી નં. ૫ પાસે તીક્ષ્ણ હથિયાર (ફરસી) હતું, આરોપી નં. ૮ અને ૧૨ પાસે તીક્ષ્ણ હથિયાર (ધારિયું) હતું અને આરોપી નં. ૧૧ પાસે લાકડાની લાકડી હતી. સવારે ૧૦:૩૦ વાગ્યાની આસપાસ ભાવનગર જકાતનાકા પાસે, આરોપીઓએ આ ગેરકાયદેસર મંડળીના સભ્યો તરીકે, પરષોત્તમ લવજી અને ભૂપત લવજી પર તેમના સંબંધિત હથિયારોથી હુમલો કર્યો હતો, જીવલેણ ઇજાઓ પહોંચાડી હતી અને તેમના મૃત્યુ નીપજાવ્યા હતા. આ કૃત્યો કરીને, આરોપીઓ પર ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૪૯ સાથે વાંચતા કલમો ૧૪૭, ૧૪૮, ૩૦૨ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાઓનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે. વધુમાં, એ જ તારીખે અને સ્થળે, જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા હથિયારો પર પ્રતિબંધ હોવા છતાં, આરોપીઓ જીવલેણ હથિયારો સાથે

મળી આવ્યા હતા, અને તે દ્વારા પ્રતિબંધક આદેશનું ઉલ્લંઘન કરી બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૧૩૫ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનો કર્યો છે.

જ. સામાવાળાઓ-આરોપીઓ માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી બી. એમ. માંગુકિયા ગેરહાજર છે. જ્યારે મેટર પુકારવામાં આવી, ત્યારે અગાઉના પ્રસંગે સમયાંતરે કેસ મુલતવી રાખવામાં આવ્યો હોવાથી અને કેસ વર્ષ ૧૯૯૫ નો હોવાની હકીકતોને ધ્યાનમાં રાખીને વિદ્વાન એપીપીની મદદથી કેસ હાથ ધરવામાં આવી છે.

પ. વિદ્વાન એપીપીએ રજૂઆત કરી છે કે સેશન્સ કેસ નં. ૫૦/૧૯૯૪ માં વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ, ભાવનગર દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ નિર્દોષ છુટકારાનો હુકમ કાયદા અને રેકૉર્ડ પરના પુરાવાઓથી વિપરીત છે. ફરિયાદપક્ષે વિશ્વસનીય નજરે જોનાર સાક્ષીઓની જુબાનીઓ અને તબીબી પુરાવાઓ દ્વારા સફળતાપૂર્વક કેસ સાબિત કર્યો હતો, જેણે નિર્ણાયક રીતે સાબિત કર્યું હતું કે મરણ જનારનું મૃત્યુ આરોપીઓના હાથે થયેલ માનવવધ હતું. વિદ્વાન નીચલી કોર્ટના જજ આ પુરાવાઓની યોગ્ય રીતે આકારણી કરવામાં નિષ્ફળ ગયા છે, જે ભૂલભરેલા નિર્દોષ છુટકારા તરફ દોરી ગયા છે.

પ.૧ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ફરિયાદી અને અન્ય નજરે જોનાર સાક્ષીઓએ ફરિયાદપક્ષના કેસને સતત સમર્થન આપ્યું હતું અને ઘટનાનું સ્પષ્ટ

વર્ણન પૂરું પાડ્યું હતું. ગુનાના સ્થળે તેમની હાજરી નિર્ધિવાદ હતી, અને તેમના નિવેદનોને અન્ય પુરાવાઓ દ્વારા સમર્થન મળ્યું હતું. જોકે, વિદ્વાન નીચલી કોર્ટના જજે નાની વિસંગતતાઓના આધારે તેમની જુબાનીઓ નકારી કાઢવામાં ભૂલ કરી છે, જે સાક્ષીઓની વિશ્વસનીયતાને અસર કરતી નથી.

પ.૨ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે રેકૉર્ડ પરના તબીબી પુરાવાઓએ ફરિયાદપક્ષના કેસને સંપૂર્ણ રીતે સમર્થન આપ્યું છે અને મરણ જનારને થયેલી ઈજાઓનું સ્વરૂપ અને કારણની પુષ્ટિ કરી છે. પોસ્ટમોર્ટમના તારણોએ સાબિત કર્યું કે બંને મરણ જનારનું માનવવધને કારણે મૃત્યુ થયું હતું. આમ છતાં, વિદ્વાન નીચલી કોર્ટના જજ તબીબી પુરાવાના સમર્થન મૂલ્યને ધ્યાનમાં લેવામાં નિષ્ફળ ગયા છે, જે હકીકતોની આકારણી કરવામાં ગંભીર ભૂલ હતી.

પ.૩ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વિદ્વાન નીચલી કોર્ટના જજે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓના નિવેદનોમાં રહેલી નાની વિસંગતતાઓ પર અયોગ્ય ભાર મૂક્યો હતો. સાક્ષીઓની જુબાનીઓ સ્વાભાવિક છે અને તે ફરિયાદપક્ષના કેસની એકંદર વિશ્વસનીયતાને અસર કરતી નથી. નજીવી વિસંગતતાઓના આધારે પુરાવાઓને નકારી કાઢવાથી ન્યાય નિષ્ફળ ગયો છે.

પ.૪ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે નીચલી કોર્ટે માત્ર એટલા માટે ફરિયાદપક્ષના સમગ્ર કેસને નકારી કાઢવામાં ભૂલ કરી છે કારણ કે આરોપીઓમાંના એક, બાબુભાઈની કથિત રીતે ખોટી ઓળખ થઈ હતી. ગુનાના સ્થળે ૧૩ આરોપીઓની હાજરી પ્રસ્થાપિત થઈ હતી, અને વ્યક્તિઓને ઓળખવામાં નાની ભૂલો અન્ય તમામ પુરાવાઓની વિશ્વસનીયતાને નબળી પાડતી નથી.

પ.૫ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વિદ્વાન નીચલી કોર્ટના જજે ફરિયાદને પાછલી તારીખની માની લેવામાં ગંભીર ભૂલ કરી છે. ફરિયાદ તાત્કાલિક નોંધવામાં આવી હતી, અને કોઈપણ વિલંબ અથવા બનાવટ સૂચવવા માટે કોઈ નક્કર પુરાવા ન હતા. પાછલી તારીખની ફરિયાદની ધારણા કોઈપણ નક્કર કારણ પર આધારિત ન હતી અને ભૂલભરેલા નિષ્કર્ષ તરફ દોરી ગઈ.

પ.૬ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ગુનાની ગંભીરતાને યોગ્ય વિચારણા આપવામાં આવી ન હતી. જીવલેણ હથિયારો સાથે બહુવિધ આરોપીઓ દ્વારા કરવામાં આવેલા ફૂર હુમલાના પરિણામે બે વ્યક્તિઓના મૃત્યુ થયા. આરોપીઓ વિરુદ્ધ મજબૂત પુરાવા હોવા છતાં, તેમનો નિર્દોષ છુટકારો ન્યાયના સિદ્ધાંતોને નબળા પાડે છે.

ક. વિદ્વાન એપીપીને સાંભળ્યા પછી અને રેકૉર્ડ અને કાર્યવાહી જોયા પછી, તેનું અવલોકન કરતા, એવું જણાય છે કે સામાવાળા-આરોપીઓ સામે કેસ સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદપક્ષે નીચેના મૌખિક પુરાવાઓ પર આધાર રાખ્યો હતો:

ક્રમ નં.	સાક્ષીઓનું નામ	આંક નં.
૧	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧ ડૉ. વિજય શંકરભાઈ બોરિયાની જુબાની	૨૯
૨	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૨ વશરામભાઈ દામજીભાઈની જુબાની	૩૦
૩	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૩ ડૉ. વલ્લભ દેવસીભાઈ ગોદડિયાની જુબાની	૩૩
૪	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૪ મંગુબેન ગોરધનભાઈની જુબાની	૩૬
૫	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૫ જીનીબેન લવજીભાઈની જુબાની	૩૭
૬	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૬ ચંપાબેન વલ્લભભાઈની જુબાની	૩૮
૭	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૭ મનજીભાઈ લવજીભાઈની જુબાની	૩૯
૮	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૮ નૃપેન મહેન્દ્રભાઈની જુબાની	૪૧
૯	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૯ ભવરલાલ	૪૩

	શંકરલાલની જુબાની	
૧૦	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧૦ અમરાભાઈ સુખાભાઈની જુબાની	૪૫
૧૧	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧૧ વિનુભાઈ મોહનભાઈની જુબાની	૪૮
૧૨	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧૨ અરવિંદભાઈ હરિભાઈની જુબાની	૫૦
૧૩	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧૩ છગનભાઈ ભીખાભાઈની જુબાની	૫૨
૧૪	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧૪ બાલચંદ વજ્રયાભાઈની જુબાની	૫૩
૧૫	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧૫ જ્ઞાનચંદ કુંદનલાલ સિંધીની જુબાની	૫૫
૧૬	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧૬ મોહનલાલ કિશનલક્ષ્મીની જુબાની	૫૬
૧૭	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧૭ વજુભા અખુભાની જુબાની	૫૮
૧૮	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧૮ નાનુભાઈ કાળુભાઈની જુબાની	૫૯
૧૯	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧૯ કેશવભાઈ તેજાભાઈ મારુની જુબાની	૬૧

૨૦	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૨૦ જગતસિંહ અમરસિંહ ગોહિલની જુબાની	૬૨
૨૧	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૨૧ મહાદેવભાઈ ગોભાભાઈ રબારીની જુબાની	૬૩

૬.૧ ફરિયાદપક્ષે નીચેના દસ્તાવેજો પુરાવાઓ પર પણ આધાર રાખ્યો હતો:

ક્રમ નં.	વિગત	આંક નં.
૧	ઘટના સ્થળનું પંચનામું	૩૨
૨	પરષોત્તમભાઈ લવજીભાઈની પીએમ નોંધ	૩૪
૩	ભૂપતભાઈ લવજીભાઈની પીએમ નોંધ	૩૫
૪	ઈન્કવેસ્ટ પંચનામું	૪૨
૫	આરોપીઓની ધરપકડનું પંચનામું	૪૬
૬	બંને મરણ જનારના કપડાંનું પંચનામું	૪૭
૭	આરોપીઓની ધરપકડનું પંચનામું	૪૮
૮	ડિસ્કવરી પંચનામું	૫૧
૯	આરોપીઓની ધરપકડનું પંચનામું	૫૪
૧૦	આરોપીઓની ધરપકડનું પંચનામું	૫૭
૧૧	ફરિયાદ	૬૪
૧૨	ફોરવર્ડિંગ લેટર	૬૫
૧૩	એફ.એસ.એલ. રિપોર્ટ	૬૭

૭. આંક ૧૧ થી આંક ૨૪ ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતાની કલમ ૩૧૩ હેઠળ સામાવાળા-આરોપીઓના નિવેદનો છે, જ્યાં સામાવાળા-આરોપીઓએ એવું વલણ લીધું છે કે તેમની સામે ખોટી રીતે ગુનાનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે અને એકત્રિત કરાયેલા પુરાવાઓનો ઇનકાર કર્યો છે.

૮. આંક ૧૦ થી, તોહમત ફરમાવવામાં આવ્યું હતું જેમાં તોહમતનો સાર નીચે મુજબ છે:

"તારીખ ૧૭-૧૦-૧૯૯૩ ના રોજ, ભાવનગર જિલ્લાના પાલીતાણામાં, તમામ આરોપીઓએ પરષોત્તમ લવજીભાઈ અને ભૂપત લવજીભાઈની હત્યા કરવાના સામાન્ય ઇરાદાથી ગેરકાયદેસર મંડળી રચી હતી. આરોપી નં. ૧, ૩, ૯ અને ૧૦ કુદાડીથી સજ્જ હતા, આરોપી નં. ૨, ૪, ૬, ૭ અને ૧૩ લોખંડની પાઈપ ધરાવતા હતા, આરોપી નં. ૫ પાસે તીક્ષ્ણ હથિયાર (ફરસી) હતું, આરોપી નં. ૮ અને ૧૨ પાસે તીક્ષ્ણ હથિયાર (ધારિયું) હતું અને આરોપી નં. ૧૧ પાસે લાકડાની લાકડી હતી. સવારે ૧૦:૩૦ વાગ્યાની આસપાસ ભાવનગર જકાતનાકા પાસે, આરોપીઓએ આ ગેરકાયદેસર મંડળીના સભ્યો તરીકે, પરષોત્તમ લવજી અને ભૂપત લવજી પર તેમના સંબંધિત હથિયારોથી હુમલો કર્યો હતો, જીવલેણ

ઈજાઓ પહોંચાડી હતી અને તેમના મૃત્યુ નીપજાવ્યા હતા. આ કૃત્યો કરીને, આરોપીઓ પર ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૪૯ સાથે વાંચતા કલમો ૧૪૭, ૧૪૮, ૩૦૨ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાઓનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે. વધુમાં, એ જ તારીખે અને સ્થળે, જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા હથિયારો પર પ્રતિબંધ હોવા છતાં, આરોપીઓ જીવલેલા હથિયારો સાથે મળી આવ્યા હતા, અને તે દ્વારા પ્રતિબંધક આદેશનું ઉલ્લંઘન કરી બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૧૩૫ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનો કર્યો છે."

૯. રેકૉર્ડના અવલોકન પરથી, એવું જણાય છે કે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૩, ડૉ. વલ્લભ દેવસીભાઈ ગોદડિયાની જુબાની, આંક ૩૩, પુષ્ટિ આપે છે કે બંને મરણ જનાર વ્યક્તિઓના મૃત્યુ માનવવધને કારણે થયા હતા. પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટ દર્શાવે છે કે પરષોત્તમભાઈને તીક્ષ્ણ અને બુદ્ધિ બંને પદાર્થોથી ઈજાઓ થઈ હતી, જેનાથી મગજમાં કચડાઈ જવાની ઈજાને કારણે કાર્ડિયો-રેસ્પિરેટરી અરેસ્ટ થયો હતો, જ્યારે ભૂપતભાઈને તીક્ષ્ણ હથિયારથી ઈજાઓ થઈ હતી, જેનાથી હેમરેજિક શોકને કારણે કાર્ડિયો-રેસ્પિરેટરી અરેસ્ટ થયો હતો. આ તારણો પ્રસ્થાપિત કરે છે કે ઈજાઓ બાહ્ય બળ દ્વારા પહોંચાડવામાં આવી હતી, અને આકસ્મિક અથવા સ્વ-ઈજા પહોંચાડવાની કોઈપણ શક્યતાને નકારી કાઢે છે. જોકે, ઈન્કવેસ્ટ પંચનામું અને પોસ્ટમોર્ટમ તપાસના સમયમાં ગંભીર વિસંગતતાઓ ઊભી થાય છે, જે ફરિયાદપક્ષના કેસ પર શંકા ઊભી કરે છે. બંને મરણ જનાર માટે ઈન્કવેસ્ટ પંચનામું, આંક ૪૨, સવારે ૧૧:૦૦ અને બપોરે

૧:૧૫ ની વચ્ચે કરવામાં આવ્યું હતું, જ્યારે પરષોત્તમભાઈના મૃતદેહને પોસ્ટમોર્ટમ માટે સવારે ૧૧:૦૦ વાગ્યે સ્વીકારવામાં આવ્યો હતો, અને તેમનું પોસ્ટમોર્ટમ બપોરે ૨:૩૦ થી ૩:૪૫ ની વચ્ચે કરવામાં આવ્યું હતું. તેનાથી વિપરીત, ભૂપતભાઈનો મૃતદેહ માત્ર બપોરે ૧૨:૦૫ વાગ્યે સ્વીકારવામાં આવ્યો હતો, તેમ છતાં તેમનું પોસ્ટમોર્ટમ વહેલું, બપોરે ૧:૪૫ થી ૨:૩૦ ની વચ્ચે કરવામાં આવ્યું હતું. પ્રક્રિયાગત સમયપત્રકમાં આ વિસંગતતાઓ તપાસની ચોકસાઈ અંગે ચિંતાઓ ઊભી કરે છે અને સાક્ષીઓના ખાસ કરીને નજરે જોનાર સાક્ષીઓના નિવેદનોની વિશ્વસનીયતા અંગે વાજબી શંકા પેદા કરે છે.

૧૦. રેકૉર્ડના અવલોકન પરથી, એવું જણાય છે કે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૪, મંગુબેન ગોરધનભાઈ, આંક ૩૬, ફરિયાદી, નજરે જોનાર સાક્ષી અને મરણ જનારની બહેન છે. જોકે, તેમના નિવેદનોમાં વિસંગતતાઓને કારણે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી તરીકે તેમની વિશ્વસનીયતા શંકાસ્પદ છે. તેમણે સ્પષ્ટપણે સ્વીકાર્યું હતું કે તેઓ આરોપીઓના પિતાના નામ જાણતા ન હતા અને તેમના કાકાની સલાહ લીધા પછી જ તેમના દ્વારા ફરિયાદમાં નામો આપવામાં આવ્યા હતા. વધુમાં, તેમણે સ્વીકાર્યું હતું કે બાબુભાઈ મજીદભાઈને સ્થળ પર જોયા ન હોવા છતાં તેમણે વ્યક્તિગત રીતે તેમનું નામ સામેલ કર્યું હતું. તેમના વધારાના નિવેદનમાં, તેમણે ઉલ્લેખ કર્યો કે તેમણે માધાબાપાની હત્યામાં સામેલ મોટાભાગના આરોપીઓના નામ લખાવ્યા હતા, જે તેમની વિશ્વસનીયતા અંગે વધુ ચિંતાઓ ઊભી કરે છે. આ ઉપરાંત, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧૭, વજુભા

અખુભા, પોલીસ હેડ કોન્સ્ટેબલની જુબાની, આંક ૫૮, પુષ્ટિ કરે છે કે ઘટનાના દિવસે બાબુભાઈ અન્ય ચાર લોકો સાથે ખેતરમાં હતા, જેમાંથી કોઈએ જગ્યા છોડી ન હતી. આ મંગુબેનના દાવાનો વિરોધાભાસ કરે છે અને બાબુભાઈને ખોટી રીતે ફસાવવાનો પ્રયાસ પ્રસ્થાપિત કરે છે. તદુપરાંત, તેમના વધારાના નિવેદનમાં સ્વીકાર્યું હતું કે બાબુભાઈનું નામ માત્ર અન્ય કેસમાં તેમની કથિત અગાઉની સંડોવણીને કારણે સામેલ કરવામાં આવ્યું હતું. કોઈ વ્યક્તિને ખોટી રીતે ફસાવવાનો આ સ્પષ્ટ પ્રયાસ તેમની જુબાની પર ગંભીર શંકા પેદા કરે છે, તેને અવિશ્વસનીય બનાવે છે. જ્યારે ફરિયાદી જેવા નિર્ણાયક નજરે જોનાર સાક્ષી અવિશ્વસનીય જણાય છે, ત્યારે ફરિયાદપક્ષનો કેસ તેનો પાયો ગુમાવે છે, અને આવા પુરાવા પર આધારિત દોષિત ઠરાવ ટકાવી શકાતો નથી.

૧૧. ફરિયાદ, આંક ૬૪, અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૪, મંગુબેન ગોરધનભાઈની જુબાની, આંક ૩૬, જે ફરિયાદી છે, તેના અવલોકન પરથી જણાય છે કે જ્યારે ફરિયાદમાં ૧૫ આરોપીઓના નામ આપવામાં આવ્યા છે, ત્યારે ફરિયાદીની જુબાનીમાં માત્ર ૩ આરોપીઓને જ ઘટનામાં ભાગ લીધો હોવાનું ખાસ જણાવાયું છે. ફરિયાદીએ જુબાનીમાં બાકીના ૧૨ આરોપીઓનો ઉલ્લેખ કર્યો નથી, અને તેમની પાસે કયા હથિયારો હતા અથવા તેમણે મરણ જનારને કોઈ ઈજા પહોંચાડી હતી કે કેમ તે પણ જણાવાયું નથી. વધુમાં, આ ૧૨ આરોપીઓની સંડોવણીને સમર્થન આપવા માટે કોઈ સ્વતંત્ર પુરાવા નથી. આ વિસંગતતા સાક્ષીની વિશ્વસનીયતા અંગે ગંભીર શંકા પેદા કરે છે. વાજબી શંકાની

બહાર મોટાભાગના આરોપીઓની ભૂમિકા પ્રસ્થાપિત કરવામાં નિષ્ફળતા કેસને નોંધપાત્ર રીતે નબળો પાડે છે, અને સચોટ અને વિશ્વસનીય પુરાવાઓની ગેરહાજરીમાં, તેમની સંડોવણી ટકાવી શકાતી નથી.

૧૨. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૫, જુનીબેન લવજીભાઈ, આંક ૩૭, જેમને નજરે જોનાર સાક્ષી અને મરણ જનારની માતા તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યા છે, તેમણે તેમની ઉલટતપાસ દરમિયાન સ્વીકાર્યું હતું કે તેમના પોલીસ નિવેદનમાં તેમણે એવો ઉલ્લેખ કર્યો ન હતો કે મુસ્લિમ વ્યક્તિઓ ડુંગરપુરના હતા અને તેમણે બાબુભાઈ મજીદભાઈને ઘટના સમયે નીચે આવતી વખતે લોખંડની પાઈપ સાથે ઓળખ્યા હતા, જે બાબુભાઈને ખોટી રીતે ફસાવવાનો પ્રયાસ દર્શાવે છે. વધુમાં, તેમના નિવેદનમાં આરોપીઓ પાસે ફરસી હોવાનો કોઈ ઉલ્લેખ ન હતો, કે આરોપી નં. ૫, અબ્દુલભાઈ પાસે ફરસી હોવાનું જણાવાયું ન હતું. આ ઉપરાંત, આરોપી નં. ૮, નાનુભાઈએ મરણ જનાર પરષોત્તમ પર ધારિયાનો ઘા માર્યો હોવાનો કોઈ ઉલ્લેખ ન હતો. નજરે જોનાર સાક્ષી હોવા છતાં, આવી નોંધપાત્ર ચૂક તેમની જુબાનીની વિશ્વસનીયતા વિશે ગંભીર શંકાઓ ઊભી કરે છે. તદુપરાંત, તેમણે સમયરેખાનો સિદ્ધાંત રજૂ કર્યો, એવો દાવો કર્યો કે મરણ જનાર સવારે ૧૦:૦૦ વાગ્યે જમ્યા પછી નીકળી ગયા હતા અને ૧૦:૩૦ વાગ્યે જકાતનાકા પહોંચ્યા હતા. જોકે, પોસ્ટમોર્ટમ તપાસમાં તેમના પેટમાં કોઈ અંશતઃ પચેલો કે ન પચેલો ખોરાક મળ્યો ન હતો, જે તેમના નિવેદનનો વિરોધાભાસ કરે છે અને સૂચવે છે કે તેમની સમયરેખા કથિત ઘટનાના સમય સાથે સુસંગત થવા માટે

ઉપજાવી કાઢવામાં આવી હતી, જે તેમની જુબાનીની વિશ્વસનીયતાને વધુ નબળી પાડે છે.

૧૩. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૬, ચંપાબેન વલ્લભભાઈની જુબાનીના અવલોકન પરથી, આંક ૩૮, જે નજરે જોનાર સાક્ષી અને મરણ જનારના પિતરાઈ છે, તેમણે જણાવ્યું હતું કે ડુંગરપુરથી બે ટ્રેક્ટર ભરીને મુસ્લિમો આવ્યા હતા, અને તેમાંથી, આરોપી નં. ૫, અબ્દુલભાઈએ પરષોત્તમ પર માથાના ભાગે કુહાડીથી હુમલો કર્યો હતો, જ્યારે નુરુદ્દીનભાઈએ માથા પર પથ્થર માર્યો હતો. તેમણે વધુમાં આક્ષેપ કર્યો કે આરોપી નં. ૮, નાનકાભાઈએ ભૂપતભાઈ પર ધારિયાથી હુમલો કર્યો હતો, ગળું કાપી નાખ્યું હતું, જેના કારણે તેનું માથું નીચે પડી ગયું હતું. જોકે, જ્યારે તબીબી પુરાવા સામે તપાસ કરવામાં આવે છે, ત્યારે માથું કપાઈ ગયું હોવાની અથવા આવા દાવા સાથે સુસંગત ઇજાઓની કોઈ પુષ્ટિ મળતી નથી. પીડિતનું ગળું એવી રીતે કાપવામાં આવ્યું હતું કે જેનાથી માથું સંપૂર્ણપણે કપાઈ ગયું હોય તેવા આક્ષેપને પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટ સમર્થન આપતો નથી. આ ગંભીર વિસંગતતા ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૬ ની જુબાનીની વિશ્વસનીયતા વિશે શંકા પેદા કરે છે અને અતિશયોક્તિ અથવા વધારીને કહેવાની બાબત સૂચવે છે, જેનાથી ફરિયાદપક્ષનો કેસ નબળો પડે છે.

૧૪. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૭, મનજીભાઈ લવજીભાઈની જુબાનીના અવલોકન પરથી, આંક ૩૯, જે નજરે જોનાર સાક્ષી અને મરણ જનારના ભાઈ છે, તેમણે જણાવ્યું હતું કે આરોપી નં. ૫, અબ્દુલભાઈએ પરષોત્તમ પર માથાના ભાગે કુહાડીથી હુમલો કર્યો હતો, અને અન્ય લોકોએ પણ મરણ જનાર પર હુમલો કર્યો હતો, જેના કારણે તેમના મૃત્યુ થયા હતા. તેમણે વધુમાં આક્ષેપ કર્યો કે આરોપી નં. ૮, નાનકાભાઈએ ભૂપતભાઈ પર ધારિયાથી હુમલો કર્યો હતો. જોકે, તેમની ઉલટતપાસમાં, તેમણે એ સ્વીકારીને તેમની જુબાનીનો વિરોધાભાસ કર્યો કે, તેમના પોલીસ નિવેદન મુજબ, તેઓ સીધા પીપરડીમાં તેમના બનેલી ગોરધનભાઈના ખેતરે ગયા હતા, જ્યાં તેમને ઘટના વિશે જાણ થઈ હતી. આ વિરોધાભાસ સ્થળ પર તેમની હાજરી અને નજરે જોનાર સાક્ષી તરીકે તેમની વિશ્વસનીયતા વિશે ગંભીર શંકા ઊભી કરે છે. આ વિસંગતતાને જોતાં, તેમની જુબાની વિશ્વાસ પ્રેરિત કરતી નથી, અને ફરિયાદપક્ષનો કેસ વાજબી શંકાની બહાર પ્રસ્થાપિત કરવા માટે તેના પર આધાર રાખી શકાય નહીં.

૧૫. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૨૧, મહાદેવભાઈ ગોભાભાઈ રબારી, તપાસ અધિકારી, તેમની જુબાનીમાં જણાવ્યું હતું કે તેમણે ફરિયાદ નોંધી હતી, ઈન્કવેસ્ટ પંચનામું, ઘટના સ્થળનું પંચનામું, હથિયારોનું પંચનામું તૈયાર કર્યું હતું, અને સાક્ષીઓના નિવેદનો નોંધવા સહિત તપાસના અન્ય પાસાઓ હાથ ધર્યા હતા. જોકે, આ પંચનામાના પંચોએ ફરિયાદપક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું નથી. પંચનામામાં સ્વતંત્ર સાક્ષીઓના સમર્થનનો અભાવ તપાસની

વિશ્વસનીયતા અંગે ગંભીર શંકાઓ ઊભી કરે છે. જ્યારે પંચનામા જેવા પુરાવાઓના નિર્ણાયક ભાગોને સ્વતંત્ર સમર્થન મળતું નથી, ત્યારે ફરિયાદપક્ષના કેસની વિશ્વસનીયતા નોંધપાત્ર રીતે નબળી પડી જાય છે, જેનાથી માત્ર આવા પુરાવા પર દોષિત ઠરાવવું અસુરક્ષિત બની જાય છે.

૧૬. સાક્ષીઓની જુબાનીઓમાં નોંધપાત્ર વિરોધાભાસ, પ્રક્રિયાગત વિસંગતતાઓ અને સ્વતંત્ર સમર્થનના અભાવને કારણે ફરિયાદપક્ષ પોતાનો કેસ વાજબી શંકાની બહાર પ્રસ્થાપિત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યો છે. ઇન્કવેસ્ટ પંચનામું અને પોસ્ટમોર્ટમનો સમય સુસંગત થતો નથી, જે તપાસની ચોકસાઈ અંગે શંકા પેદા કરે છે. ફરિયાદી સહિતના મુખ્ય નજરે જોનાર સાક્ષીઓએ અસંગત નિવેદનો આપ્યા હતા, જેમાં કેટલાક આરોપીઓને ખોટી રીતે ફસાવવામાં આવ્યા હતા. તબીબી પુરાવાઓ ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓ દ્વારા કરવામાં આવેલા દાવાઓનો વિરોધાભાસ કરે છે, જે તેમની વિશ્વસનીયતાને વધુ નબળી પાડે છે. આ ઉપરાંત, તપાસ અધિકારી દ્વારા નોંધવામાં આવેલા પંચનામાઓને પંચોનું સમર્થન મળ્યું ન હતું, જે ફરિયાદપક્ષના કેસ પર વધુ શંકા પેદા કરે છે. આ વિસંગતતાઓ અને તમામ આરોપીઓની ભૂમિકા સાબિત કરવામાં નિષ્ફળતાને જોતાં, કેસમાં પૂરતી કાનૂની અને પુરાવા સંબંધિત યોગ્યતાનો અભાવ છે.

૧૭. કોર્ટ એમડી જબ્બાર અલી અને અન્ય વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ આસામ, એ.આઈ.આર. ૨૦૨૨ એસ.સી. ૫૪૨૦ ના કેસમાં નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટના નિર્ણયનો સંદર્ભ લઈ શકે છે અને તેના પર આધાર રાખી શકે છે, જેમાં નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટે ફકરા ૫૧, ૫૩ અને ૫૪ માં નીચે મુજબ ઠેરવેલ કે:

"૫૧. આમ તે પ્રસ્થાપિત છે કે સંબંધિત સાક્ષીઓના પુરાવાઓને વિવેકપૂર્ણ ચકાસણી લાગુ કરીને ધ્યાનમાં લેવાના હોય છે. વર્તમાન કેસમાં, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓની જુબાનીઓ પરથી એવું જણાય છે કે તમામ સાક્ષીઓ મરણ જનાર એક્કાબર અલી સાથે સંબંધિત છે અને તેથી તમામ સાક્ષીઓ એકબીજા સાથે સંબંધિત છે. આ પાસા પર પ્રકાશ પાડવા માટે, સાક્ષીઓ અને મરણ જનાર એક્કાબર અલી વચ્ચેના સંબંધની નોંધ લેવી પ્રાસંગિક છે. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧ એ તેમની જુબાનીમાં જણાવ્યું કે મરણ જનાર એક્કાબર અલી તેમના પિતરાઈ (કાકાના દીકરા) હતા અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૬ તેમની ભત્રીજીના પતિ છે. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૨ એ જણાવ્યું કે મરણ જનાર એક્કાબર અલી તેમના કાકા હતા. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૩ અને ૪ એ જુબાની આપી કે તેઓ મરણ જનારના ભાઈઓ હતા. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૫ મરણ જનારના સાળા હતા અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૬ એ જણાવ્યું કે મરણ જનાર તેમના

મામા સસરા હતા. અત્રે એ જણાવવું જરૂરી છે કે જો સંબંધિત સાક્ષીઓની જુબાનીઓમાં ભૌતિક વિરોધાભાસ અને વિસંગતતાઓ જોવા મળે તો તેમના પુરાવાને નકારી શકાય છે. એવું અવલોકન કરવામાં આવે છે કે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧ ની જુબાનીમાં ભૌતિક સુધારાઓ કરવામાં આવ્યા છે. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧ એ તેમની સરતપાસમાં જુબાની આપી કે આરોપી એમડી જબ્બાર અલીએ એક્કાબર અલીને છરો માર્યો જોકે તેમની ઉલટપાસમાં, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧ એ જણાવ્યું કે તેમણે પોલીસને એવું કહ્યું ન હતું કે એમડી જબ્બાર અલીએ એક્કાબર અલીને છરો માર્યો. આ બાબત જુબાનીમાં થયેલો સુધારો છે જે ધ્યાનમાં રાખવો જોઈએ.

૫૩. ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતને ધ્યાનમાં રાખતા, આ કોર્ટ ઠેરવશે કે વર્તમાન કેસમાં, સાક્ષીઓની જુબાનીઓમાં ભૌતિક વિસંગતતાઓ છે અને તે ફરિયાદપક્ષના કેસ માટે ઘાતક છે. આમ ફરિયાદપક્ષ અપીલકર્તા-આરોપીઓનો ગુનો વાજબી શંકાની બહાર સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયું છે.

૫૪. વર્તમાન કેસમાં, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓની જુબાનીઓમાં નોંધપાત્ર અને ભૌતિક વિરોધાભાસને કારણે, ફરિયાદપક્ષના પુરાવા સંપૂર્ણપણે અવિશ્વસનીય ગણવામાં આવે છે. વધુમાં, ફરિયાદપક્ષે માત્ર સંબંધિત સાક્ષીઓની તપાસ કરી છે અને એક પણ સ્વતંત્ર સાક્ષીની તપાસ કરી નથી. તેથી, કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં, પુરાવા અપીલકર્તા-આરોપીઓ સામે કથિત ગુનાઓ સાબિત કરતા નથી."

૧૮. કોર્ટ રાજેશ પ્રસાદ વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ બિહાર અને અન્ય (૨૦૨૨) ૩ એસ.સી.સી. ૪૭૧ ના કેસમાં નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટના નિર્ણયમાંથી પણ બળ મેળવી શકે છે, જેમાં નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટે સેશન્સ કોર્ટના નિર્ણયને ઉલટાવી દેવાની હાઈકોર્ટની સત્તા સંબંધિત કાયદાની ચકાસણી કરી છે જ્યાં અન્ય દષ્ટિકોણ શક્ય હોય. ચન્દ્રપ્પા અને અન્ય વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ કર્ણાટક (૨૦૦૭) ૪ એસ.સી.સી. ૪૧૫ સહિતના કેસની ચકાસણી કરીને, નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટે નિર્દોષ છુટકારાના હુકમ સામે અપીલ સાથે કામ કરતી વખતે એપેલેટ કોર્ટની સત્તાઓ અંગેના સામાન્ય સિદ્ધાંતો તારવ્યા છે. નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટે ઠેરવેલ કે જે પુરાવા પર નિર્દોષ છુટકારાનો હુકમ આધારિત છે તેની સમીક્ષા કરવા, પુનઃ આકારણી કરવા અને પુનર્વિચાર કરવા માટે એપેલેટ કોર્ટ પાસે સંપૂર્ણ સત્તા છે. જોકે, એપેલેટ કોર્ટે એ ધ્યાનમાં રાખવું પડે છે કે નિર્દોષ છુટકારાના કિસ્સામાં, આરોપીની તરફેણમાં બેવડી પૂર્વધારણા હોય છે. પ્રથમ, ફોજદારી ન્યાયશાસ્ત્રના

મૂળભૂત સિદ્ધાંત હેઠળ તેને નિર્દોષતાની પૂર્વધારણા ઉપલબ્ધ છે, અને ત્યારબાદ, નિર્દોષ છુટકારો પ્રાપ્ત કર્યા પછી, પૂર્વધારણા વધુ મજબૂત, પુનઃ સમર્થિત અને દઢ બને છે, અને તેથી, જ્યારે પણ રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના આધારે બે વાજબી નિષ્કર્ષ શક્ય હોય, ત્યારે સામાન્ય રીતે, નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટ નીચલી કોર્ટ દ્વારા નોંધવામાં આવેલા નિર્દોષ છુટકારાના તારણોને ખતેલ પહોંચાડશે નહીં.

૧૯. કોર્ટે સેશન્સ કોર્ટના ચુકાદા અને હુકમનું પણ અવલોકન કર્યું છે અને જણાય છે કે સામાવાળા-આરોપીઓને નિર્દોષ છોડતી વખતે, સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા સચોટ અને ખાતરીપૂર્વકના કારણો આપવામાં આવ્યા છે.

૨૦. ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને, કોર્ટને એડિશનલ સેશન્સ જજ, ભાવનગર દ્વારા સેશન્સ કેસ નં. ૫૦/૧૯૯૪ માં પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૦૪.૦૫.૧૯૯૫ ના નિર્દોષ છુટકારાના વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમમાં દખલ કરવાનું કોઈ કારણ જણાતું નથી. તેથી અપીલ કાઢી નાખવામાં આવે છે. આરોપીઓના જામીન અને જામીનખત, જો કોઈ હોય તો, રદ કરવામાં આવે છે. રેકૉર્ડ અને પ્રોસીડીંગ્સ સંબંધિત નીચલી કોર્ટને પરત મોકલી આપવામાં આવે.

સહી/-

(એ.વાય. કોગજે, ન્યાયમૂર્તિ)

સહી / -

(સમીર જે. દવે, ન્યાયમૂર્તિ)

પરેશ સોમપુરા

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*